

Møguliga »kaos« á føroysku sjúkrahúsunum aftaná 1. jan.

Nýggjur sáttmáli millum Felagið av Yngri Læknum og donsku Amtráðsforeiningina fer at kollvelta arbeiðsgongdina á sjúkrahúsunum. Tilsamans 1200 nýggir læknar skulu setast. Talið á arbeiðsleysum lækn- um liggur bert um 400

Læknatrot á føroysku sjúkrahúsunum — Teir yngri læknarnir leita til meira »verd« sjúkrahús í Danmark fyrri at fáa betri útbúgving — Serlæknarnir minni tíð til serlæknaviðgerð — Samanumtikið: sjúklingarnir á føroysku sjúkrahúsunum vera verri fyrri

Hetta kunnu gerast nakrar av avleiðingunum, ið standast av einari nýggjari skipan, sum verður sett í verk á øllum donskum og føroyskum sjúkrahúsum frá 1. januar í 1982.

Nýggja skipanin er úrsliti av einum heilt nýggjum sáttmála, sum er gjørdur millum Felagið av Yngri Læknum og arbeiðsgevaran, sum er »Amtráðsforeiningin«. Í dag — bert nakrar dagar,

áðrenn nýggi sáttmálin verður settur í gildi — eru enn nógvir ósvaraðir spurningar. Hetta gevur einum varhugan av, at nýggja skipanin kann bera í sær nógvar trupulleikar. Í Danmark verður nógv skrivað og kjakast um hetta málið, meðan litið og einki hevur verið frammi í Føroyum um tað. Hóast tað at vit koma at fáa júst teir somu trupulleikar at taka støðu til sum danir — um ikki í nógvr størri mun.

Sosialurin hevur roynt at savna tilfar saman um gongdina í hesum málinum og fara vit at gera ein úrdrátt burtur úr hesum tilfari og tí, sum vit hava fingið upplýst um málið annars. Vónandi fer tað so eisini at bera til at fáa viðmerkingar til hesar spurningar frá teimum, sum hava eitthvørt tilknýti til sjúkrahúsvirk-ið. Tískil fara vit at venda aftur til hetta mál í teimum fylgjandi bløðunum.

1200 nýggir læknar setast

Nýggja skipanin ber í sær, at tað í Danmark skulu setast 1200 yngri læknar aftrat. Í Føroyum skulu setast nakrir nýggir læknar aftrat. Orsøkin til at fleiri læknarnir te. hjálparlæknar og 1. hjálparlæknar arbeiða í upp til 24 tímar á vakt uttan steðg. Hetta verður nú broytt soleiði, at vaktin ikki telur meira enn 8 tímar. Meðan tað fyrr bert hevur verið ein lækni á vaktini, skulu tað nú vera fleiri læknar. Hetta merkir, at talið á læknum má økjast tilsvarandi.

Ætlanin við at broyta arbeiðsgongdina er tiskil at gera tað meira arbeiðsligt á vaktunum, at byrja skiftivaktir og at seta fleiri læknar í arbeiði. Hetta fer so at merkjast, at yngri læknarnir, sum eru í dag, fara niður í arbeiðstíð og løn.

Hvat viðvíkur útreiðslunum til sjúkrahúsvirk-ið aftaná hesar broytingar, merkir tað, at neyðugt verður við nýjttáttanum til at lona fleiri læknum. Niðurskurðurin í tímatali hjá verandi yngri læknum verður ikki nóg mikið til at rinda útreiðslurnar til nýggju setanar.

Hetta er so ein partur av

málinum. Áðrenn vit skulu viðgera fylgjurnar av hesi skipan, so skulu vit stutt greiða frá gongdini í málinum.

Yngri læknarnir noyddir at góðtaka sáttmála

Tað var fyrr í ár, at arbeiðsgevarin hjá yngri læknum, Amtráðsforeiningin segði upp sáttmálan við Felagið av Yngri Læknum. Tað vit skilja við yngri læknar eru allir teir læknar, sum ikki eru yvirlæknar, serlæknar ella kommunulæknar, tvs. hjálparlæknar og 1. hjálparlæknar.

Samráðingarnar millum partarnar góvu einki úrslit. Tí kom semingsstovnurin uppi. Heldur ikki tá fanst ein loysn, og tí avgjörð semingsstovnurin at gera eitt uppskot til nýggjan sáttmála til tann endaliga sáttmálan. Hetta uppskotið var mest álíkt tí, sum arbeiðsgevarin hevði lagt fram. Sambært danska lóg skulu báðir partar rætta seg eftir eini slikari avgerð, sum semingsstovnurin kemur til. Hóast sáttmálin kemur í gildi 1. januar, so eru flestu av yngri læknum imóti honum. Úrslitið av eini atkvøðu millum yngri læknarnar varð, at 90% av læknum vóru imóti hesum uppskotinum til nýggjan sáttmála. Mett verður, at stóran hjá yngri læknum, verður uppfatur verri við nýggja sáttmálanum, enn honer í dag.

Tá semingsuppskotið varð tvingað ígjøgnum ynskta yngri læknarnir eisini at vísa sína ónøgd við tað. Umleið 80% av yngri læknum fóru í »verkfall« í eina viku. Her var ikki talan um verkfall í orðsins sanna týdningi. Læknarnir hava navnliga ikki loyvi at fara í verkfall, men so frásøgdur teir sær harafturimóti rættin at arbeiða sum læknar. Hetta stríðir ikki imóti sáttmálanum. Úrslitið var nær sagt »Kaos« á sjúkrahúsum. Yvirlæknarnir máttu fara á vakt og gera alt arbeiði.

Hesin arbeiðsstæðgurin vardi bert í eina viku. Síðani tá hava yngri læknarnir arbeiðt eftir tí gamla sáttmálanum.

Fylgjurnar

Hvat fer at henda, nú arbeiðstíðin hjá yngri læknum verður sett niður úr

Slik sjúkrahús sum Landssjúkrahúsið vera minni verd útbúgvingarlaga sæð

60—80 timun til 40 tíma viku istaðin!

Fyri tað fyrsta er stóran við arbeiðsleysum læknum í Danmark tann, at talið í dag liggur um 200 til 400. Brúkast skulu harafturimóti 1200 nýggir læknar til at fylla út nýggju skipanina.

Samstundis, sum hetta hendir, hevur ein nevnd undir innanríkisráðnum gjørt av at »stramma« krøvini til útbúgvingarstøðið á teimum ymsu deildunum. Arbeiði á sjúkrahúsum er ein partur av útbúgvingini hjá yngri læknum.

Orsøkin til at nevndin kemur við hesum tilmáli júst nú er tann, at hon metir, at nýggja skipanin, sum verður sett í verk 1. januar 1982; fer at føra til, at útbúgvingarmøguleikarnir hjá yngri læknum versna.

Tað verður trupult at fáa nýggju skipanina at koyra, tí av útbúgvingarlíggum orsøkum skulu yngri læknar vera saman við yvirlæknum avisa tíð á degnum. Nú koma teir at arbeiða hvør í sær á ymsum vaktum. Nýggi sáttmálin sigur heldur einki um, hvussu hesin trupulleikin skal loysast. Her hevur arbeiðsgevarin møguliga ikki dugað at yvirskoða fylgjurnar.

Útbúgvingin

Fyri at skilja, hvi júst hetta við útbúgvingini hevur so nógva at siga í hesum máli skulu vit triva eitt sindur í uppbyggingina av sjúkrahúsvirkunum.

Sjúkrahúsvirk-ið fevnir um nógva sleg av sjúkra-

húsum. Hvert einstakt av hesum slegum av sjúkrahúsum lýkur ávisar treytir til útbúgvingina hjá læknum. Arbeiði á sjúkrahúsinum er sostatt ein partur av sjálvari útbúgvingini.

Vit skilja millum universitetssjúkrahús, sum útbúgvingarlaga geva mest, síðani koma sentral-sjúkrahús, síðani 4-deild sjúkrahús og at enda blandað sjúkrahús.

Føroyska sjúkrahúsvirk-ið liggur eina staðni millum sentral- og 4 deild-sjúkrahús.

Nú tá nýggja skipanin gevur móguleika fyrri nógvum nýggjum stórvum á sjúkrahúsum fara læknarnir sjálvsagt at streyma til tey sjúkrahús, sum útbúgvingarlaga geva mest — hava størst virði.

Júst hetta er nakað, sum yngri læknarnir leggja stóran dent á, tí tá yvirlæknar einaferð skulu setast, verður hugt eftir, hvar viðkomandi lækni hevur fingið sína útbúgving tvs. hvar hann eisini hevur arbeiðt. Høvdur hann t.d. arbeiðt í Føroyum stóran part av tíðini og ikki á sjúkrahúsum í Danmark, sum liggja útbúgvingarlaga hægri, tá vil hann hava minni móguleika at gerast yvirlækni enn teir, sum hava arbeiðt á eitt nú sentralsjúkrahúsum.

Føroysa sjúkrahúsvirk-ið er í hesum sambandi lagt sett. Sama er galdandi fyrri donsk sjúkrahús við líknandi stødd. Felags fyrri hesi sjúkrahús verður, at nýggja skipanin fer at føra við sær, at tað verður trupult at skaffa yngri Framhald á síðu 6

Hans Iversen 95 ár

Í dag fyllir ein kendur kvivikingur, Hans Iversen, ella Hanus í Kollinum, sum hann vanliga verður róptur, 95 ár.

Fjældin av Føroya fólki kennir Hans Iversen frá stóra og drúgva politiska leikluti hansara á lögtingi, men tann síða- og mentararvur hann hevur borið víðari til yngri ættarlið frá farnari tíð hevur ikki minni virði.

Hans Iversen sat á lögtingi fyrri sambandsflokkin í 31 ár. Hann var fyrstu ferð valdur á ting í 1932 og sat til 1936. Síðan var hann aftur valdur í 1939 og sat á tingi líka til í 1966, á hann legði frá 80 ára gaman.

Eitt stutt skifti sat hann á landstingi sama

árið, sum tað var avtikið, í 1953. Í sóknarstýrinum í Kvivik hevur hann eisini sitið, frá 1912-18, og í kirkjuráðnum sat hann frá 1916 til 40, ella í 25 ár. Umframt hesi fólka- valdu álitisstørv var hann eisini organistur í Kvivikar kirkju í heili 27 ár, til í 1940.

Hanus í Kollinum er góður frásøgumaður og væl dugdi hann eisini at málbera seg á lögtingsins røðarapalli. Hann dugdi væl at taka til orða og mangur man minnst okkurt skemtiligt, sum er fallið frá honum.

Sum politikari var hann síðiliggur og nærlagdur.

Vit ynskja Hanusi hjartaliga tillukku.